

ACTIVITATEA FOLCLORISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Mueller von Asow a împlinit 65 ani

Muzicologul Dr. Erich H. Mueller von Asow, fondatorul «Epistolografiei muzicale», a împlinit 65 de ani la 31 august a.c. El a fost elevul lui Hugo Riemann, a condus pînă în 1933 Secția Muzicală a Institutului Europei Centrale (Mitteleuropa-Institute) din Dresda, după care dată s-a ocupat de știință și a locuit mai cu seamă în străinătate. Cu începere din 1945, este numit Director al « Internationalen Musiker-Brief-Archivs» (IMBA) din Berlin. Printre numeroasele sale publicații, care cuprind lucrări despre Schutz, Bach, Händel, Haydn, Glück, Mozart, Brahms, Reger ș.a., cele mai răspindite sînt: «Deutsche Musikerlexikon» și «Thematisches Verzeichnis der Werke von Richard Strauss».

Dr. Erich H. Mueller von Asow este un vechiu prieten al poporului nostru, are numeroase cunoștințe printre compozitorii și muzicienii noștri de frunte, a vizitat de mai multe ori țara noastră și a scris cu diferite prilejuri despre muzica noastră. Alături de muzicienii din lumea întreagă îi urăm și noi viață lungă încununată de noi lucrări care să contribuie și de act înainte la apropierea popoarelor prin muzică.

G.G.

Folcloristul A. L. Lloyd despre concursul echipelor noastre de amatori din 1956.

Sub titlul « O țară plină de muzică »¹, folcloristul englez A. L. Lloyd împărtășește cititorilor revistei « Fandango » impresiile sale asupra folclorului românesc, impresii căpătate cu ocazia concursului național al echipelor de amatori din august 1956, la care a luat parte.

Impresionat de amploarea concursului, de varietatea și bogăția folclorului prezentat cu această ocazie, A. L. Lloyd scrie: « Desigur nicăieri în Europa, nu se poate aduna un asemenea vast șir de talente, reprezentînd o atît de bogată varietate de stiluri tradiționale ».

Cu o deosebită căldură iar amintește autorul de ciobanii din Jina cu care a stat de vorbă în timpul concursului, care cu prețul a nenumărați kilometri parcurși « de-a lungul cărărilor înzăpezite », au realizat unul din cele mai bune ansambluri de fluierași din țară. Autorul a rămas impresionat de execuția baladei « Miu haiducul », de către bătrînul lăutar Ene Manolide, ca și de doinele și baladele noastre haiducești în general, afirmînd în articolul său că baladele noastre « au mai multă acțiune dramatică, decît multe opere ».

De asemenea aduce laude vioiciunii și vigurozității dansurilor noastre, prezentate cu măiestrie pe scena concursului de către echipe de toate vîrstele; de la copii de 5—6 ani, pînă la bătrîni de 70—75 de ani.

Uimit de existența unor ritualuri străvechi, încă bine păstrate, alături de creațiile folclorice contemporane, arătînd grija îndreptățită a autorităților noastre pentru promovarea folclorului, folcloristul englez scrie: « În timp ce în vest avem numai relicve ale tradiției noastre populare, în România această tradiție este încă vie », « ... în arta populară România are mai multe bogății decît orice altă țară din Europa ».

E. C.

Contribuție românească la „The Columbia World Library of Folk and Primitive Music”

După cum s-a arătat într-un număr anterior al revistei noastre (nr. 1—2/1956, p. 315—316), Societatea « Columbia » editează o antologie sonoră de discuri cu muzică populară autentică din toată lumea, sub îngrijirea lui Alan Lomax.

În mape elegante, a căror copertă înfățișează harta țării sau zonei folclorice a cărei muzică populară formează obiectul antologiei în chestiune, cu indicarea localităților din care s-a cules materialul folcloric respectiv, se găsește un disc mare micro-sillon,

¹ Fandango nr. 68, mai 1957, revistă engleză lunară publicată de Harrow-Green Folk Dancing Group.

cu aproape o oră de muzică înregistrată. Două pînă la patru pagini de text preced plicul în care se păstrează discul; ele cuprind ample note explicative, ilustrate cu exemple muzicale și fotografii, scrise de specialiști. Instituții de prestigiu garantează autenticitatea documentelor sonore înregistrate.

În această antologie, contribuție de preț la o mai bună cunoaștere a creației artistice muzicale a diferitelor popoare din lume, este reprezentat și folclorul românesc. Editorul și-a asigurat în acest scop colaborarea Institutului de Folclor.

Sarcina elaborării materialului românesc a fost dusă la bun sfârșit de către secția de documentare a Institutului, sub conducerea profesorului Tiberiu Alexandru. Cu ajutorul cercetătorilor științifici ai Institutului de Folclor s-au făcut o seamă de înregistrări speciale, cu grupuri de informatori aduși în București din cele mai importante zone folclorice ale țării noastre.

Antologia românească caută să oglindească varietatea și bogăția folclorului nostru. Și găseșc loc, în cele aproape 60 de minute de muzică înregistrată, colinde din regiunile Hunedoara, Galați și Pitești, un joc de Anul Nou din nordul Moldovei, cîntece rituale agrare din șesul Munteniei și Țara Năsăudului, cîntece de înmormîntare din Oltenia, Banat și Bihor, cîntece de nuntă din Hunedoara, semnale păstorești din regiunea Bacău și din Țara Moților, o interesantă variantă a poveștii muzicale « a ciobanului care și-a pierdut oile » din Țara Vrancei, doine propriu-zise din Țara Oașului, regiunea Suceava, regiunea Ploiești și regiunea Craiova, balade din regiunea Cluj și din sudul Olteniei, cîntece propriu-zise din regiunile Suceava, Baia Mare, Hunedoara București și Ploiești, un interesant cîntec polifonic macedo-romîn și o seamă de jocuri din Moldova, Transilvania, Banat și Muntenia. Instrumentiști populari din cei mai înzeștrați însuflețesc un număr însemnat de instrumente muzicale populare: frunză, solz de pește, tilincă, fluieraș moldovenesc, fluier, caval, cimpoi, torogoată și nai, iar formații muzicale de la cele mai simple, alcătuite din doi — trei inși (două viori, vioară și chitară, vioară, fluieraș și cobză ș.a.) pînă la Orchestra Populară « Barbu Lăutaru » a Filarmonicii de Stat « George Enescu », înfățișează cîteva din cele mai reprezentative plămuiuri artistice ale poporului nostru.

Cîntări străvechi, clacise, șlefuite în decursul veacurilor, se împletesc într-un ales mănunchi muzical cu cîntece de stil nou, modern.

O cuprinzătoare notă explicativă, scrisă de prof. Tiberiu Alexandru, dă lămuririle necesare unei cît mai depline înțelegeri a documentelor sonore înregistrate.

G.G.

Folclor în "Sovetskaia etnografia" pe anul 1956

Revista «Sovetskaia etnografia» consacră un important număr din paginile sale, publicării de rezultate ale cercetărilor de obiceiuri și de folclor muzical și literar.

La rubrica *K 50-letiu pervoi russoi revoluții* [Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la prima revoluție rusă],¹ V. I. Evseev semnează articolul intitulat *Finskie revoliuionniie piesni 1905—1907 godov* [Cîntece revoluționare finlandeze din anii 1905—1907].

Autorul trece în revistă o serie de texte ale cîntecelor revoluționare răspîndite între muncitorii finlandezi.

O parte din texte reprezintă prelucrarea în limba finlandeză a textelor cîntecelor revoluționare ruse, poloneze, franceze etc., preluate de mișcarea revoluționară din Finlanda, iar altă parte reprezintă texte de cîntece revoluționare finlandeze originale, inspirate din eposul popular finlandez *Kalevala* și altele. Textele sînt analizate de către autor în legătură cu diferitele momente ale mișcării revoluționare din anii 1905—1907, momente pe care acestea le reflectă.

Articolul intitulat *Narodniie piesni, predania i rasskazi o dekabristah v tiur'me i ssilke* [Cîntece populare, legende și povestiri despre decembriștii închiși și deportați] de L. V. Domanovskii², reprezintă un studiu al textelor de cîntece, al povestirilor orale sau scrise și al legendelor despre decembriști. Autorul analizează piesele folclorice în legătură cu faptele istorice pe care acestea le reflectă cu mai multă sau mai puțină exactitate. El arată că textele cîntecelor despre decembriști au la bază adesea, texte de cîntece mai vechi, ai căror eroi aparțin unor epoci istorice anterioare, dar care, prin anumite trăsături comune, fac posibilă adaptarea vechilor cîntece la faptele eroice ale decembriștilor. L. V. Domanovskii presupune că mediul în care a fost creată cea mai mare parte a acestor piese folclorice, a fost iobăgimea de pe moșiile decembriștilor.

În același număr L. Lebendinskii semnează articolul intitulat *Uzun — qui — baškirskaia narodnaia muzikalno-poieteskaia klassika* [Uzun-qui-clasica poetică-muzicală bașkiră]³.

¹ *Sovetskaia etnografia*, 1, 1956, p. 9

² *Sovetskaia etnografia*, 2, 1956, p. 18

³ *Sovetskaia etnografia*, 2, 1956, p. 46

Pe baza cercetării unui număr de 80 de *uzun-qui*, autorul face o descriere a genului, arătând locul pe care acesta îl ocupă în folclorul bașkir. Din descriere se desprinde o interesantă legătură între *uzun-qui*, care reprezintă un cîntec liric (în traducere: *uzun lung, qui cîntec*) și povestirea cu caracter epic, care în mod obligatoriu o precede.

După o expunere a tematicii textelor L. Lebedinskii se ocupă pe larg de caracteristicile muzicale ale *uzun-qui*, analizînd ambitusul și intervalica, modurile și arhitectonica, ornamentica și diferențierile execuției instrumentale ale acestor piese (la instrumentul popular numit *curai*) în comparație cu execuția vocală pentru care este destinat genul. Atît din cele cîteva exemple muzicale, cu care se încheie studiul, cît și din concluziile teoretice pe care le trage autorul, reies cîteva trăsături caracteristice frapante pentru cititorul nefamiliarizat cu muzica bașkiră și anume: a) ambitus extrem de mare la majoritatea pieselor, oscilînd între duodecimă și două octave; b) în legătură cu aceasta o abundență de intervale mari, care fac legătura între registre și c) împărțirea melodiei într-un fel de zone: acute, medii și grave, în care se mențin anumite fragmente ale melodiilor.

Articolul intitulat *Nekotoriie osobennosti russkoi poreformnoi skazki* [Cîteva particularități ale basmelor și povestirilor rusești din perioada de după reformă] este semnat de E. V. Pomeranțeva⁴.

Pe baza cercetării unui mare număr de colecții de basme și povestiri, publicate în a doua jumătate a sec. XIX, autoarea semnaleză o serie de transformări produse în aceste genuri în perioada de după reformă. Între acestea, E. V. Pomeranțeva susține că în timp ce povestirile, în special cele îndreptate împotriva regimului feudal, își păstrează încă toate trăsăturile caracteristice genului, în basm, elementele fantastice sînt treptat înlocuite cu elemente din viața de toate zilele.

E.C.

Matei Corvin în folclorul maghiar, slovac și ucrainian Domnia lui Matei Corvin a lăsat în amintirea popoarelor din bazinul cunărean amintiri ce nu s-au șters cu totul nici astăzi. Popoarele lugoslaviei cîntă faptele lui Matei Corvin în vechi cîntece epice pe cînd maghiarii, slovacii și ucrainenii vorbesc despre el mai mult în povestiri și legende. Aceste povestiri și legende constituie obiectul monografiei publicate de folcloristul slovac Jan Komorowsky: *Kral' Matej Korwin v ludovej prozaičkej slovesnosti* [Regele Matei Corvin în proza populară] Bratislava 1957, 137 p. Monografia urmărește prezentarea personalității lui Matei Corvin așa cum apare în tradiția populară a ungarilor, slovacilor și ucrainenilor, în proza lor populară.

Folosind metoda istorică comparativă, autorul își bazează cercetarea pe compararea variantelor diferitelor povestiri și legende despre Matei Corvin și dezvoltarea lor în timp. El își orientează studiul după acele variante care exprimă cel mai bine lupta dialectică dintre vechi și nou și renunță atît la îmbunătățirea povestirilor și legendelor în teme și motive cît și la studiul răspîndirii lor geografice.

După o prezentare a situației sociale economice, autorul analizează mobilele politicii interne și externe ale lui Matei Corvin și oglindirea în creația populară a domniei și faptelor lui. Tendința de a ajunge la un stat centralist puternic în sensul renașterii și lupta împotriva mării aristocrații feudale, constituie după părerea autorului, pilonii politicii lui Matei Corvin. În lupta cu aristocrația feudală factorii importanți sînt țărani liberi — micii nemeși — orașenii și iobagii. Pe iobagi îi interesează în acea vreme îndeosebi dreptul de a se muta de pe o moșie pe alta sau lipsa acestui drept, legătura cu pămîntul. Aici atitudinea lui Matei Corvin este oscilantă. După cum o cer relațiile lui cu aristocrația feudală el leagă pe iobagi de pămînt sau le desface această legătură, lăsîndu-le dreptul de a se strămuta unde vor găsi condiții de muncă și de trai mai bune.

Poporul interpretează în felul său situația și atitudinile lui Matei Corvin în lupta cu aristocrația feudală. Întrucît aceasta dușmănește pe rege, dușmănește și poporul care trebuie să fie alături de rege în fața dușmanului comun. Acesta este miezul tuturor tradițiilor populare despre Matei Corvin.

Pentru ca tradiția despre Matei Corvin să prindă rădăcini și să se perpetueze în creații artistice se cereau condiții sociale economice care să garanteze aceasta. Aceste condiții există în sec. XVI, cînd poporul poate compara vremurile grele pe care le trăiește, cu vremea lui Matei Corvin. În această perioadă s-au cristalizat cele mai multe creații populare în legătură cu Matei Corvin. Studiînd caracterele proprii ale povestirilor despre Matei Corvin autorul stabilește în materialul păstrat de tradiția populară, mai multe categorii și constată că cele mai multe povestiri au un caracter

⁴ Sovetskaia etnografia, 4, 1956, p. 32

realist, o largă cuprindere și oglindesc poziții sociale pentru acele vremuri avansate. Unele poziții folosesc pentru conturarea personalității lui Matei Corvin elemente din tradiția populară mai veche, motive folclorice de mare circulație internațională. Forma și conținutul multor povestiri ne duc spre o origine orășenească a lor. Cele mai multe și mai bine realizate povestiri insistă asupra originii populare a lui Matei Corvin — fiul din popor ajuns rege erou, asupra bunătații lui și asupra spiritului lui de dreptate, asupra grijii lui pentru popor. Autorul pune unele povestiri despre Matei Corvin și baciul, răspândite în folclorul slovac, în legătură cu valahii din Liptov, cu migrațiile păstorilor români în Carpații nordici și cu colonizarea lor în unele regiuni ale Slovaciei.

Lucrarea plină de interes pentru folcloristica noastră are un rezumat în limba rusă, germană și maghiară și o amplă bibliografie a problemei.

M.P.

Reeditarea unei vechi culegeri de basme săsești.

Sub îngrijirea lui Hans-Udo Dück a apărut în anul trecut la München, o nouă ediție a culegerii lui Josef Haltrich: *Deutsche Volksmärchen aus dem Sachsenland in Siebenbürgen* [Povestiri populare germane din ținuturile săsești ale Transilvaniei] publicată de Südostdeutsche Kulturwerk, în editura Hans Meschendörfer.

Această culegere de basme săsești a fost publicată pentru prima dată în 1856. Manuscrisul ei a impresionat mult pe frații Grimm care l-au recomandat cu multă susținere pentru tipărire. După un secol, aceasta este a șasea ediție a culegerii. Ea cuprinde cuvintele introductive publicate în primele trei ediții și câteva din scrisorile fraților Grimm în legătură cu poveștile culese de Josef Haltrich, scrisori ce au fost descoperite de curind. Poveștile apar în forma lor inițială și păstrează astfel prospețimea și autenticitatea întreagă. Culegerea cuprinde povești fantastice, povești cu animale și snoave. Pentru o mai bună înțelegere a textelor culegerea are un glosar de expresii dialectale. Nu are însă nici o sistematizare a materialului pe teme și motive. Prin vechime și autenticitatea materialului culegerea lui Josef Haltrich este prețioasă ca izvor comparativ și pentru cercetările asupra poveștilor românești.

M.P.

Un chestionar maghiar pentru studiul vifleimului

Folcloristica maghiară a acordat în ultimii ani o atenție susținută cercetării teatrului popular și mai cu seamă Vifleimului. Cercetările s-au făcut atât pentru identificarea surselor literare, cărturărești, ale acestui joc de Crăciun cât și pentru notarea și studiul ultimelor lui rămășițe în tradiția vie a folclorului maghiar. Aici lucrarea lui Hont Ferencz: *Az eltűnt magyar színháték* [Teatrul maghiar dispărut] Budapesta, 1940 și studiul lui Faragó József: *Bellehemzök és kántalok Pusztá Kamaráson* [Colindători și vifleim la Cămărașul de cîmpie] Cluj 1947, constituie studii de teme nu numai prin materialul prezentat ci și prin metoda cu care caută să cuprindă problema.

Hont Ferencz pornind de la lipsurile ce se observă la folcloriștii maghiari în cercetarea acestui domeniu al culturii populare, preconizează notarea integrală a reprezentațiilor de teatru popular ce mai pot fi surprinse pe viu, cu textul, muzica și dansul lor, cu mimica și gesturile, cu intonația și ritmul, cu înnoirile stilistice, etc. El cere ca cercetarea să fie extinsă și asupra scenei, decorului, rechizitei, asupra ocaziilor în care reprezentația are loc, funcției ei, asupra atitudinii privitorilor, virstei și stării sociale a actorilor și publicului etc. Pornind de la aceste dezeritate Faragó József ne dă o lucrare deschizătoare de noi orientări. Ea aduce descrierea concretă și integrală a vifleimului din comuna Cămărașul de cîmpie, regiunea Cluj. Faragó József stabilește sursa cărturărească a jocului și pătrunderea lui în sat prin învățător, apoi emanciparea de sub tutela acestuia și trecerea în repertoriul popular al copiilor. Costumele și rechizita sînt studiate odată cu modul de a le procura și cu tehnica de confecționare a lor. O atenție deosebită se acordă repetițiilor și desfășurării jocului în cadrul satului, funcției lui și darurilor pe care le primesc cei ce joacă. Numărul actorilor, distribuția rolurilor, ierarhia grupului, caracterul improvizat al textului formează o altă latură importantă a cercetării.

Reluînd problema la îndemnul folcloristului cehoslovac O. Sirovatka, Ortutay Gyúla publică în *Ethnographia* din Budapesta un chestionar pentru cercetarea acestui joc de Crăciun: *Kardölv betlehemes játékok gyűjtéséhez* — *Ethnographia* LXVII 1956, 1-2, 91—97 (v. și O. Sirovatka: *Magyarországi népművészetünkünk lidových vánočné her* [Chestionar maghiar pentru cercetarea jocurilor populare de Crăciun] *Cesky Lid*, 434, 1956, 31—39).

Ortutay Gyúla arată de la început că nu este partizanul cercetărilor de folclor prin chestionare căci consideră că singură cercetarea de teren aprofundată poate indica direcția în care să se desfășoare în fiecare caz concret, cercetarea și deci și întrebările pe care le implică. Un chestionar nu poate fi decît incomplet. Totuși încearcă să stabilească o serie de întrebări care să ducă la o cunoaștere pe cît se poate integrală a jocului. El grupează aceste întrebări în jurul mai multor teme centrale dintre care unele au fost luate în considerare în cercetările de pînă acum, iar în altele trebuie avute în vedere în cercetările viitoare. Printre cele dintîi este notarea exactă a textului și melodiei, a gesturilor, a rolurilor, datele asupra interpreților, descrierea exactă a costumelor, măștilor și rechizitei. Fără a relua fiecare întrebare ce duce la lămurirea acestor teme, trebuie subliniat că Ortutay Gyúla cere ca și atunci cînd textul are o formă scrisă, să se noteze așa cum a fost realizat concret de fiecare dată de către grupul respectiv pentru a se surprinde gradul de improvizare. Ar fi de dorit chiar ca textul să se noteze consecutiv mai mulți ani de-a rîndul pentru a se observa cînd intervin schimbările hotărîtoare în evoluția lui. Același lucru se cere a fi făcut și pentru melodii. La notarea gesturilor trebuie să se observe dacă grupul «joacă teatru» sau nu, dacă crează roluri, dacă are gesturi tradiționale ce caracterizează anumite personaje etc. Dacă cel ce interpretează mai multe roluri le deosebește stilistic, dacă spațiul restrîns influențează desfășurarea dansurilor. Ea însă cere să se acorde o deosebită atenție folosirii ei eventuale pentru joc de păpuși. Ortutay Gyúla acordă o deosebită importanță cercetării tradiției în procurarea sau confecționarea rechizitei, a costumelor și măștilor. Important este să se cerceteze dacă există măști și costume diferite pe grupe și categorii sociale.

Printre noile probleme care se cer cercetate, locul de frunte îl ocupă ceata, grupul care face jocul, criteriile lui de constituire, legăturile lui tradiționale, ierarhia, funcția lui socială, urmează apoi criteriile de repartizare a rolurilor, munca grupului pentru învățarea jocului, păstrarea tradiției și inovațiile, modurile de a învăța, legătura satului cu grupul și cu munca lui, etc.

Nu mai puțin important este observarea minuțioasă a desfășurării jocului și descrierea exactă a acestei desfășurări. Aici pe lîngă datele asupra timpului cînd se face jocul, sînt neapărat necesare și datele asupra modului cum se desfășoară el în sat, numărului grupurilor, împărțirii satului, întrecerilor și conflictelor, vizitării satelor vecine, atitudinii celor la casa cărora se face jocul și a celor ce sînt uitați sau intenționat nebăgați în seamă. Intrarea în casă și comportarea în timpul jocului, atît din partea grupului cît și din partea privitorilor, darurile și mulțumirile constituie teme aparte ce trebuie și ele cercetate. Împărțirea darurilor, terminarea jocului și desfacerea grupului constituie un alt complex de întrebări. Ceea ce caracterizează chestionarul lui Ortutay Gyúla este pe lîngă îmbogățirea tematicii cercetărilor, atenția permanentă ca lucrul să fie observat în procesul desfășurării istorice și faptul observat raportat mereu la tradiție și la eventualele înnoiri aduse acestei tradiții. Apoi grija deosebită ca în cercetarea pregătirii și desfășurării jocului să se țină seamă de implicațiile pe care le au diferențierile sociale din cadrul colectivității și atitudinea privitorilor față de joc nu numai sub raport estetic ci și sub raportul diferențierii de mentalitate ce se observă tot mai pregnant la sate.

Chestionarul lui Ortutay Gyúla este fără îndoială un important pas înainte în metoda de cercetare a Vifleimului și în general a teatrului popular. Atenția pe care o acordă cetei și cîteva alte probleme pe care le ridică apar în cercetările de acest gen ale folcloriștilor din Austria, Elveția și Germania și în indicațiile metodologice mai noi ale lui Van Gennep. Ortutay Gyúla le dă însă o mai strînsă sistematizare și o mai mare adîncire, pentru a putea cuprinde cît mai integral fenomenul. El ține totuși să observe în încheiere că acest chestionar nu epuizează toate întrebările și că datoria bunului cercetător este să-l completeze mereu, să-i dea viață pentru a putea cuprinde realitatea vie a faptului folcloric.

M.P.

Lucrări despre folclorul indienilor americani *Journal of American Folklore* [Jurnalul Folclorului American] semnalează în numărul din iulie – septembrie 1957 apariția unor lucrări în legătură cu folclorul indienilor americani. Faptul acesta arată interesul pe care folcloristica americană îl acordă studiului folclorului rămășițelor populațiilor indigene. Printre aceste lucrări cităm: *The Trickster, a Study in American Indian Mythology*. [«Vicleanu», un studiu în mitologia indiană americană] de Paul Radin, cu comentarii de Karl Kerényi și C. G. Jung. [New York: Philosophical Library, 1956, XI+211 p].

Lucrarea studiază natura și semnificația «Vicleanului» în mitologia indiană americană, bazate pe ciclul Winnebago a lui *Wakdjunkaga*, «cel viclean».

The Pollen Path. A Collection of Navajo Myth [Cărarea cu polen. O colecție de mituri Navajo], repovestite de Margaret Schevill Link (Stanford: Stanford University Press, 1956. VI+205 p.+o prefață, un comentariu psihologic de Joseph L. Henderson, un apendice, o bibliografie, și un indice).

Autoarea încearcă să facă, într-o formă simplificată, o sinteză a filozofiei și religiei tribului Navajo. Materialul l-a adunat-asistind la diferite ceremonii, citind numeroase informații despre Navajo — unele dosite în biblioteci greu accesibile — și întrebându-i amintirile păstrate despre miturile, religioase și laice, Navajo, care îi fuseseră traduse de Lorenzo Hubbell — « regele deșertului » —, căruia, la rîndul său, îi fuseseră povestite cîndva de bătrîni indieni Navajo.

The Myth and Prayers of the Great Star Chant and the Myth of the Coyote Chant. [Mitul și rugăciunile cîntecului Marei Stele și mitul cîntecului Coyotei], înregistrate de Mary C. Wheelwright, publicat cu comentarii de Davis P. Mc Allester. Cu 22 planșe colorate de Louie Ewing după « picturi de nisip » colecționate de Franc J. Newcomb și alții. (Santa Fe, New Mexico: Muzeul de artă ceremonială Navajo, seria de religie Navajo, volumul 4, 1956, p. 190, glosar).

Este al 4-lea volum publicat de Mary C. Wheelwright despre religia Navajo, în care autoarea descrie mituri, rugăciuni și « picturi de nisip » ce se încadrează în « Cîntecul Marei Stele », fiind inspirate din acest cîntec.

Cu cît apar mai multe versiuni ale miturilor Cîntecului Navaho, cu atît devine mai clar că marelă număr de povești, aparent răzlețe, formează, de fapt, un tot legat și că într-o zi va fi posibilă punerea la punct a unei singure « Cărți » sacre a practicilor ceremoniale.

The Diné; Origin Myths of the Navaho Indians [Miturile originare ale indienilor Navaho] de Aileen O'Bryan (Washington, D. C. : Biroul de etnologie americană, Instituție Smithsoniană, Buletinul 163, 1956, VII+187 p, planșă, 23 figuri, și o prefață).

Volumul Aileen-ei O'Bryan despre miturile referitoare la originea Navajo-ilor, așa cum i-au fost povestite de către Sandoval în 1928, aduce un valoros aport folclorului Navaho existent, deoarece, cu ajutorul acestor colecții se va putea proceda la ultimele identificări privitoare la variația adusă în povestirea miturilor de fiecare individ în parte. Sandoval a fost unul din șefii poporului Navaho și el a redat poveștile neamului său pentru ca « generațiile viitoare să cunoască adevărul ».

Schoolcraft's Indian Legends [Legendele indiene ale lui Schoolcraft] publicate de Mentor L. Williams (East Lansing: Michigan State University Press 1956, XXII + 322 p., o prefață, o introducere, un apendice, o bibliografie).

Publicarea volumului cu legendele scrise de Henry R. Schoolcraft, ce se mai găsesc doar cu mare greutate, umple un gol simțit de folcloriști. Volumul conține povestirile ce au apărut inițial în *Algic Researches* (1839), cele colecționate pentru *Oneota* (1844—45) precum și *The Myth of Hiawath* (1856). În felul acesta toate legendele publicate de Schoolcraft se găsesc strînse într-un singur volum. Editorul a adăugat extrase și note din alte scrieri ale lui Schoolcraft ca: *The Red Race in America* (1847) [Rasa roșie în America], *Historical and Statistical Information Respecting... the Indian Tribes of the United States* (1851—57). [Informații istorice și statistice privitoare la... triburile indiene din SUA, etc.]

The Corn Goddess and other tales from Indian Canada. [Zeita Grînelor și alte povești ale indienilor canadieni] de Diamond Jenness. Ilustrat de Winnifred K. Bentley (Ottawa: Ministerul afacerilor nordice și al resurselor naționale, secția parcurilor naționale, Muzeul național al Canadei, Buletin nr. 141, seria antropologică nr. 39, 1956, p. 111, cuvînt înainte).

Bătrînul antropolog Jenness a adunat în acest volum 25 de povești populare de la șapte triburi indiene locuind în diferite regiuni ale Canadei. Meritul lucrării constă în felul în care au fost traduse poveștile, păstrîndu-le, și în limba engleză, originalitatea lor nativă, care arată că miturile indienilor canadieni pot fi tot atît de frumoase și de atrăgătoare ca și povestirile lui Grimm sau acele ale romanilor și grecilor.

Native Accounts of Nootka Ethnography [Informații autentice locale de etnografie Nootka] de Edward Sapir și Morris Swadesh (Partea II Jurnalul Internațional de Lingvistică Americană, Vol. XXI, nr. 4, Oct. 1955. Publicația I a Centrului de Cercetări Antropologice, Folclorice și Lingvistice al Universității din Indiana, 457 p., introducere, aprecieri).

Această a doua publicație impresionantă de texte selecționate din colecția monumentală a lui Sapir, « Nootka », a apărut la Ottawa.

Volumul cuprinde un text despre ciclul anual Nootka, unul despre credințe, trei despre ritualul lupului, cinci despre căsătorie, șaisprezece despre sărbători și discursuri și nouă despre război. De fapt, lucrarea prezintă puțin interes folcloric și pentru înțelegerea datelor folclorice ar fi necesară o mai amplă adnotare a textelor etnografice.

Un studiu special îl alcătuiește:

Rattlesnakes: Their Habits, Life Histories and Influence on Mankind [Șerpii cu clopoței: obiceiurile lor, povești despre viața lor și influența lor asupra neamului omenesc] de Laurence M. Klauber (Berkeley și Los Angeles: publicat de Societatea Zoologică din San Diego de către Editura Universității din California, 1956, 2 volume, 1476 p, introducere, bibliografie, indice, tablouri, ilustrații).

Ultimul din cele optsprezece capitole cuprinse în studiul enciclopedic al lui Klauber despre șerpii cu clopoței este dedicat « miturilor, folclorului și poveștilor fantastice ». Se găsește însă mult folclor și în alte capitole, ca de pildă în: « Indieni și șerpii cu clopoței », « Vindecarea și apărarea de mușcătură », « Funcțiunile trupești ».

În ce privește folclorul, Klauber urmărește să separe mai cu seamă ceea ce este pur științific în credințele populare de ceea ce este concepție populară falsă. Credințele care nu se sprijină pe fapte, sînt considerate de el drept « mituri ». Cu toate că scrierile despre șerpii veninoși se găsesc încă din antichitate pînă în zilele noastre și cu toate că autorul se referă adesea la studii europene și sud-americane, totuși el nu include poveștile privitoare la transformarea supranaturală a zeilor, a prinților, a diavolilor sau a vrăjitorilor în șerpi. Klauber admite că o mare parte din credințele Americii de nord despre șerpi sînt împrumutate sau că sînt asemănătoare celor din Europa pre-columbiană, dar susține că credințele despre șarpele cu clopoței sînt specific americane.

A Bibliography of Jazz [O Bibliografie a Jazzului] de Alan P. Merriam, în colaborare cu Robert J. Benford (Philadelphia: Societatea de Folclor American, Seria bibliografică, volumul IV, 1954, XIII+145 p., prefață).

Autorul pornește în alcătuirea bibliografiei de la ideea că jazz-ul a pătruns într-atît în cultura americană, încît nu se mai poate susține că nu există sau că ar fi putut să nu existe.

Orice studiu cuprinzător, privitor la felul de viață al americanilor se va izbi, mai de vreme sau mai tîrziu, de jazz. Susținînd aceasta, autorul este deci de părere că primul lucru ce trebuie făcut în această direcție este alcătuirea unei bibliografii care să adune la un loc într-o listă științifică toate scrierile disparate, care au apărut pînă acum cu privire la jazz.

Prima parte a *Bibliografiei Jazzului* cuprinde 3324 titluri, culese din diferite surse: « Articole de reviste și ziare, cărți, broșuri, etc. »

A doua parte este un indicator alfabetic al « Revistelor care total sau în mare parte s-au închinat muzicii de jazz. » Sînt menționate o sută treisprezece publicații.

Partea a treia cuprinde un indice ce se referă la subiecte și altul ce cuprinde publicațiile cercetate pentru desăvîrșirea bibliografiei.

G.G.